

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 7. september 2017

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Komisija za nadzor javnih financ

mag. Andrej Šircelj, predsednik

Zadeva: Zahteva za sklic nujne seje Komisije DZ za nadzor javnih financ

Na podlagi 48. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije poslanska skupina SDS zahteva sklic nujne seje Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za nadzor javnih financ z naslednjo točko dnevnega reda:

PROBLEMATIKA NEJASNE FINANČNE KONSTRUKCIJE PROJEKTA IZGRADNJE DRUGEGA TIRA ŽELEZNIŠKE PROGE DIVAČA-KOPER

OBRAZLOŽITEV:

Predstavniki vladajoče koalicije v javnosti predstavljajo različne ocene o tem, koliko naj bi stala gradnja drugega tira železniške proge Divača-Koper. Predsednik vlade dr. Miro Cerar je na 30. seji Državnega zbora, ki je potekala 22. maja 2017 na poslansko vprašanje poslanca Ljuba Žnidarja odgovoril, da bo strošek na kilometer okoli 27 milijonov evrov, kar za celotno traso, ki je dolga okoli 27 kilometrov znese okoli 720 milijonov evrov. Minister za infrastrukturo dr. Peter Gašperšič, ki je na svoji predstavitvi za ministra v Državnem zboru izjavil, da drugega tira ne potrebujemo še 20 let, je na 45. izredni seji Državnega zbora, ki je potekala 4. julija 2017 izjavil, da je investicijska vrednost drugega tira 985 milijonov evrov. Pri tem je potrebno omeniti še študijo podjetja Geodata Engineering, ki je po naročilu ministra za infrastrukturo dr. Petra Gašperšiča preverilo vrednost projekta drugega tira in prišla do cene najmanj 1,159 in največ 1,46 milijarde evrov skupaj z davkom na dodano vrednost. Do podobnega zneska kot minister za infrastrukturo je prišla poslanka vladajoče koalicije Vojka Šergan, ki je na 56. nujni seji Odbora Za infrastrukturo, okolje in prostor, ki je potekala 30. junija 2017 izjavila, da je vrednost investicije drugega tira 980 milijonov evrov. Metod Dragonja, ki je bivši državni sekretar v vladi Mira Cerarja zadolžen za upravljanje državnega premoženja, sedaj pa je svetovalec direktorja državne družbe 2TDK, ki je zadolžena za

izvedbo gradnje drugega tira Koper – Divača, je na 29. nujni seji Komisije za nadzor javnih financ, ki je potekala 15. junija 2017 predstavil tabelo z naslovom Stroški projekta za davkoplačevalce, v kateri je ta investicija skupaj s stroški financiranja in vzdrževanja ocenjena na 1,746 milijarde evrov. V Zakonu o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper (ZIUGDT), ki ga je sprejela vlada Mira Cerarja in koalicija strank SMC, DeSUS in SD po nujnem postopku je navedeno, da bo finančna vzdržnost projektne družbe 2TDK zagotovljena, če bo državni proračun v obdobju obratovanja projekta drugega tira po njegovi izgradnji leta 2025 namenil letni znesek oziroma plačilo za dosegljivost v višini med 30 in 40 milijonov evrov, odvisno od dobe trajanja koncesijskega razmerja, pri čemer zakon določa 45-letno obdobje trajanja koncesijske pogodbe. To pomeni, da je vrednost projekta izgradnje drugega tira železniške proge Divača-Koper po ZIUGDT med 1,35 milijarde evrov in 1,8 milijarde evrov. Razlika med ocenami vrednosti projekta, kot jih podajajo predstavniki vladajoče koalicije in kot je naveden v ZIUGDT je ogromna in gre v sto milijonske zneske, kar je s strani predstavnikov vladajoče koalicije neresno in neodgovorno.

Predstavniki vladajoče koalicije pa v javnosti navajajo tudi druge številke povezane z projektom izgradnje drugega tira, ki so nejasne in nerealne. Ko se je predsednik vlade dr. Miro Cerar čez noč odločil, da bo proga dvotirna, se je navedlo natančno številko 97 milijonov evrov kolikor naj bi to projekt podražilo. Državni sekretar na ministrstvu za infrastrukturo Jure Leben pa je na 29. nujni seji Komisije za nadzor javnih financ, ki je potekala 15. junija 2017 jasno povedal, da znesek 97 milijonov evrov pomeni strošek zgolj za del proge in ne za celotno dvotirno progo.

Podobno manipulacijo s številkami je državni sekretar Jure Leben razkril na isti seji, ko je povedal, da se bodo po uvedbi takse za pretovor skupaj usedli predstavniki Slovenskega državnega holdinga (SDH) in predstavniki družbe Luka Koper in da bodo predstavniki SDH korigirali letne načrte Luke Koper na način, da ta taksa ne bo vplivala na njihovo konkurenčnost. V ZIUGDT je namreč določeno, da je sistemski vir za zagotavljanje finančne vzdržnosti projekta plačilo za dosegljivost. Plačilo za dosegljivost je po določbah ZIUGDT prihodek družbe 2TDK, ki ga zagotavlja proračun Republike Slovenije. Pretežni del plačila za dosegljivost se bo na podlagi določb ZIUGDT zbral z dvema novima dajatvama. Prva dajatev je pribitek k cestnini za težka tovorna vozila. Vlada ocenjuje, da naj bi se s to dajatvijo v prvem letu njene uvedbe (leto 2018) zbralo 11,4 milijona evrov. Druga nova dajatev pa je taksa za pretovor v koprskem tovornem pristanišču, ki jo bo dolžna plačevati družba Luka Koper. Vlada ocenjuje, da naj bi ta taksa v prvem letu uvedbe znašala 10 milijonov evrov. Za obe novi dajatvi vlada navaja, da naj bi se postopoma povečevali, in sicer zaradi rasti prometa težkih tovornih vozil in zaradi rasti pretovora v koprskem pristanišču. Pri tem pa vlada ne navaja, kakšne bodo posledice, če se ta pričakovanja oziroma navedbe o povečanem pretovoru in prometu težkih cestnih vozil ne uresničijo. Dejstvo je, da bo imela Luka Koper zaradi nove dajatve manj sredstev za investicije, kot je na primer izgradnja tretjega pomola, kar bo vplivalo na njeno konkurenčnost in količino tovara. In o tem so med drugim razpravljali poslanci na seji. Potem pa državni sekretar Jure Leben mirno pove, da bodo korigirali letne načrte Luke Koper na način, da ta taksa ne bo vplivala na njihovo konkurenčnost. Seveda ni povedal kako bodo to naredili oziroma izvedli, dejstvo pa je, da je s tem posredno priznal, da je ocena vlade o 10 milijonih evrov prihodkov iz naslova takse za pretovor zavajajoča in manipulativna.

Manipulativna in zavajajoča je tudi številka oziroma ocena o 9000 novih delovnih mestih, ki jih obljublajo predstavniki vladajoče koalicije in naj bi jih prinesel projekt drugega tira izveden na podlagi njihovega zakona, vendar ta ocena ne temelji na nobeni strokovni analizi. Kljub manipulacijami s številkami pa je neto sedanja vrednost projekta po izračunih, ki jih je predstavil Metod Dragonja na 29. nujni seji Komisije za nadzor javnih financ negativna v višini dobrih 35 milijonov evrov. Pri tem izračunu pa je še vrsto

neznank, na primer ni upoštevano kaj in koliko bo treba plačati Madžarski za njen vložek 200 milijonov evrov v projekt drugega tira, če bo do njega seveda prišlo.

Ne čudi, da zaradi nejasne finančne konstrukcije in nedorečenosti projekta izgradnje drugega tira Divača-Koper, kot ga je določila vladajoča koalicija v ZIUGDT ta projekt ni dobil podpore nobene slovenske nadzorne institucije. Fiskalni svet opozarja, da možni javnofinančni učinki projekta drugega tira na srednji rok niso povsem jasni, kajti finančna konstrukcija, predvsem pa viri, še niso opredeljeni oziroma partnerstva še niso zagotovljena, to pa pomeni, da s tem prevzame država nase znatna tveganja in pa potencialna bremena za javne finance na srednji rok. Tudi Računsko sodišče skrbi nedorečenost vseh virov, razen seveda v viru neposrednega financiranja državnega proračuna, ki ga zagotavljajo slovenski davkoplačevalci. Kritično je do tega, da mu je vlada Mira Cerarja dalo zelo malo časa za opredelitve do rešitev v ZIUGDT. Računsko sodišče izraža pomisleke glede razlogov za ustanavljanje in upravljanje posebne družbe 2TDK, ker ni jasne razlage zakaj se mora ta del javnega premoženja upravljati izven okvira SDH in meni, da obstaja več razlogov, tako iz postopkovnih vidikov, kot z vidikov sledljivosti poslovanja, da bi se moralo z naložbo upravljati preko SDH. Računsko sodišče nadalje opozarja, da bo potrebno razrešiti pravna razmerja, ki jih je uvedel ZIUGDT in njegovih rešitev v razmerju do sklenjene koncesijske pogodbe med državo in Luko Koper in opozarja, da je investicija v drugi tir močno povezana z razvojem Luke Koper in da bo ta investicija brez eksponentnega razvoja Luke Koper dejansko obsojena na propad oziroma je realno nepotrebna. Komisija za preprečevanje korupcije pa je v dokumentu Ocena stanja 2016 navedla, da projekt drugi tir že zaradi samega zakonodajnega postopka nakazuje obstoj številnih korupcijskih tveganj.

Predstavniki vladajoče koalicije pa javno radi poudarjajo, da projekt drugega tira kot je določen v ZIUGDT nadzoruje agencija Jaspers (Joint Assistance to Support Projects in European Regions), ki naj bi pripravljala tehnično in ekonomsko poročilo o projektu izgradnje drugega tira za Evropsko komisijo in Evropsko investicijsko banko. Vendar pa predlagatelji te zahteve do danes nismo videli tega poročila in niti enega dokumenta izdanega s strani agencije Jaspers, ki bi potrjevalo, da ta agencija opravlja nadzor nad projektom izgradnje drugega tira. Predlagatelji te zahteve se tudi sprašujemo, zakaj je bila oddana vloga na razpis Evropske komisije Instrumenta za povezovanje Evrope (IPE) z mešanjem finančnih virov (IPE Blending razpis 2017) za evropsko sofinanciranje zgolj za sedem tunelov od načrtovanih osmih tunelov oziroma zgolj za del trase projekta izgradnje drugega tira Divača-Koper. Družba 2TDK ali vlada za tako ravnanje ni dala nobene razlage.

Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo sprejem naslednjega sklepa:

1. Komisija za nadzor javnih financ pričakuje, da ji bo Vlada RS v roku treh delovnih dni od dneva sprejetja tega sklepa posredovala vlogo na razpis Evropske komisije Instrumenta za povezovanje Evrope (IPE Blending) za projekt gradnje tunelov na drugem tiru Divača-Koper, ki je bila oddana 13.7. 2017. Komisija tudi pričakuje, da ji bo Vlada RS v enakem roku posredovala tudi vse dokumente izdane s strani agencije Jaspers (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) v katerem ta agencija potrjuje, da nadzoruje projekt izgradnje drugega tira Divača-Koper.

Predsedniku komisije predlagamo, da se na nujno sejo povabi:

- dr. Miro Cerar, predsednik Vlade
- dr. Mateja Vraničar Erman, ministrica za finance

- dr. Peter Gašperšič, minister za infrastrukturo
- dr. Davorin Kračun, predsednik Fiskalnega sveta
- Tomaž Vesel, predsednik Računskega sodišča
- Boris Štefanec, predsednik Komisije za preprečevanje korupcije
- Vili Kovačič, pobudnik zahteve za razpis referendum za Drugi tir
- prof. dr. Jože P. Damijan, Ekonomska fakulteta
- prof. dr. Jože Duhovnik, Strokovna skupina Dvotirna proga Projekt 4 km
- Svet za civilni nadzor Drugi tir, Sinteza KDC
- 2TDK
- Vlada
- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za infrastrukturo
- Fiskalni svet
- Računsko sodišče
- Komisija za preprečevanje korupcije
- Luka Koper, d. d.
- Slovenske železnice, d. o. o.
- Gospodarska zbornica Slovenije
- Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
- DRI – Upravljanje investicij, d. o. o.

Vodja PS SDS,
Jože Tanko

Priloga:

- magnetogram 29. nujne seje Komisije za nadzor javnih financ dosegljiv na:

<http://www.dz->

rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/evidenca?mandat=VII&type=pmagdt&uid=CEF07C1242463274C12581440032B6AA